

НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

3. Тенденції розвитку фінансових ринків в цифровій економіці

Алексєєнко В.Ю.

«Фінанси і кредит», 4 курс

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,

науковий керівник- к.е.н., доц. кафедри банківської справи Чуб П. М.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ M&A В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Динаміка кількості комерційних банків свідчить про значне їх скорочення протягом 2010-2018 рр. За даними НБУ [1], 100 банків припинили свою діяльність з 2010 р., в результаті чого станом на 1 січня 2018 року зареєстровано 82 банки. Проте тенденція до зменшення їх кількості є результатом не лише очищення банківського сектору, а й процесів злиття та поглинання, так званого M&A у банківській сфері.

M & A (mergers & acquisitions) - є абревіатурою, яка використовується для ідентифікації угод, при реалізації яких відбувається передача контролю з управління бізнесом. З економічної точки зору злиття банків призводить до приєднання їх капіталів і активів, що сприяє укрупненню банківських організацій. Така реорганізація дозволяє збільшити частку на ринку, яку отримує об'єднана структура, знизити ризики, досягти синергетичного ефекту. При цьому взаємно поповнюється ряд пропонованих банківських продуктів та розширюється географія присутності, відбувається диверсифікація діяльності.

Банки відіграють ключову роль у переході до цифрової економіки і для досягнення конкурентних переваг вони вдаються до стратегій M&A. За інформацією Financial Times [2], з початку 2018 р. до 29 березня 2018 р. світовий обсяг угод зі злиття і поглинання вже перевищив \$1,2 трлн. Аналітичні дані Dealogic свідчать про те, у 2017 році сукупна вартість угод M&A склала \$3,6 трлн, при чому більшість операцій серед банківського сектору було зосереджена серед малих та середніх банків. В Україні ж обсяг угод зі злиття і поглинання 2017 році зріс на 37% - до \$1,023 млрд [3].

Ринок M&A в Україні складає близько 0,03% світового, тому має значний потенціал до розвитку. Відповідно до аналітичної звітності M&A Ukraine [4], найбільша кількість угод спостерігається у фінансовому секторі, оскільки консолідація банківського сектору продовжується. Найбільша угода 2017 року за вартістю у даному секторі – купівля групою ТАС російського банку VS за \$16 млн.

Велика частка угод в сфері банківських послуг стала наслідком обмежень введених Національним Банком України щодо діяльності комерційних банків з російським капіталом, зокрема, про заборону на погашення міжбанківських кредитів та розподіл дивідендів. Санкції, встановлені для українських дочірніх компаній російських банків (Сбербанк, VSBank, Промінвестбанк, Банк ВТБ та БМ

Банк) примусили ці банки розпочати розпорядження своїми українськими дочірніми компаніями. Це призвело до початку згортання діяльності російських банків в Україні. У 2017 році було оголошено про продаж українських дочірніх компаній російських банків на загальну суму 40 млн дол. США.

Всього на ринку M&A було здійснено 67 угод у 2017 році, при цьому частка угод у сфері банківських послуг склала 15,3%, що демонструє рис.1, складений автором на основі [4].

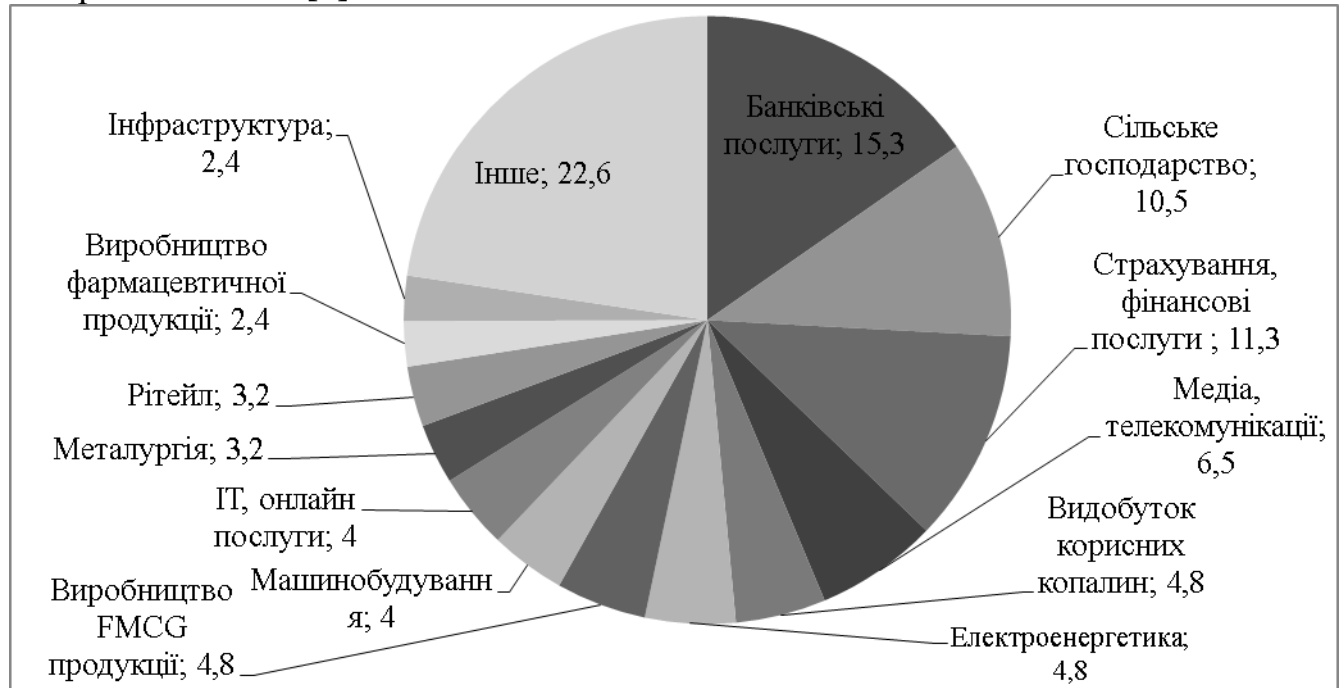

Рис.1. Частка галузі у загальній кількості M&A угод в Україні за 2017 р., %

Ринок M & A в банківському секторі має потенціал до нарощення обсягу угод у найближчі роки через обов'язкову приватизацію усіх державних фінансових установ до 2022 року. Як наслідок, підвищення рівня капіталізації банків призведе до:

- покращення стійкості банку;
- збільшення частки на ринку банківських послуг;
- нарощування можливих обсягів кредитування;
- диверсифікації ризиків;
- розширення можливостей фінансових структур, щоб споживач міг отримати якісний європейський банківський сервіс у вітчизняних банках;
- підвищення довіри населення до стабільних висококапіталізованих комерційних банків.

В Україні консолідація фінансових установ особливо необхідна для загального покращення економіки країни. При цьому M&A має бути хоч і регульованим, але не примусовим процесом. Проте існує ряд факторів та структурних проблем, які ускладнюють процеси M&A у банківському сегменті України:

- низька активність фондового ринку;
- високі політичні та фінансові ризики;

- незрілість правового регламентування порядку злиття і поглинання банків;
- складність переоформлення ліцензії;
- відсутність бази порівняння для ринкової оцінки банку;
- неузгодження очікувань учасників M&A щодо вартості активів;
- значний обсяг проблемних кредитів. Для вирішення цього питання варто створити окремі організації badbanks, тобто окремі банки, яким фінансові установи зможуть передавати в управління проблемні активи.

Література:

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
2. Financial Times: «Record ‘megadeals’ push global takeovers beyond \$1.2tn». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.ft.com/content/a0b4c0ce-327c-11e8-ac48-10c6fdc22f03>
3. Ukrainian M&A Review 2017. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://home.kpmg.com/ua/en/home/insights/2018/03/ukrainian-m-a-review-2017.html>
4. M&A Ukraine, Database [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://mergers.com.ua/ua/>

Борисюк О. В.

К.е.н, доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

По всьому світу частка традиційної економіки зменшується, а цифрової — збільшується, надаючи могутні переваги як для країн та бізнесу. Україна розпочала масштабну цифровізацію всіх галузей економіки та базових сфер життєдіяльності, максимально інвестуючи в розвиток цифрових інфраструктур, інновації та сучасні технології, що безпосередньо відображається на розвитку фінансового ринку.

У зв'язку із такими змінами і входженням в цифрову епоху за останні роки в лексику дослідників і практиків фінансового ринку увійшли такі поняття, як "фінансовий інжиніринг" (financial engineering), "фінансові інновації" (financial innovation), "Фінтех" (FinTech), що стало свідченням бурхливого розвитку нових фінансових інструментів і технологій біржової торгівлі, а також істотної технологізації процесу надання класичних банківських та інших фінансових послуг. Це визнається двома паралельними, але також і конкуруючими тенденціями: а) модернізацією діяльності і форматів надання послуг існуючими фінансовими посередниками; б) розвитком альтернативних фінансів. При цьому обидві тенденції були пов'язані з використанням соціально-мережних форматів взаємодії учасників фінансового ринку.